

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

11. Quæ & quot sint approbatæ regulæ Religiosorum ordinum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Tonfuram, & Minores Ordines conferendi, & solemniter Monachos benedicendi; quorum neutrum convenit benedictioni Abbatis, ac proinde quolibet die, potest Abbatis benedictionis beneficium suscipere: nec pretium, commodumque temporarium, pro huiusmodi benedictione absque Simoniacae labe datur, vel accipitur, *ca. Sicut, De Simonia.*

Quintò queritur, An Abbatis sit capax potestatis spiritualis: Respondeo, convenire inter omnes Theologos in 4. dist. 19. & dist. 25. & Canonici iuris interpretes in cap. dilecta, de maiori, & obediens, non esse capax potestatis, quae dicitur potestas spiritualis iurisdictionis, dubiae est quaestio. Sanctus Thomas, in 4. dist. 19. quest. 1. art. 1. quest. 3. ad 4. & dist. 25. quest. 2. art. 1. quest. 1. ad secundum. Paludanus 4. dist. 19. quest. 2. art. 1. Sylvest. in verbo, Abbatis, num. 1. Soc. in 4. dist. 20. quest. 1. artic. 4. & multi alij Theologi negant eam esse capax spiritualis iurisdictionis Ordinariae, sed tantum commissae, & delegatae Romani Pontificis auctoritate: Panormitanus tamen in cap. dilecta, citato, & ceteri iurisperiti cum Glossa ibidem, videntur innuere illam esse capax iurisdictionis etiam ordinariae non solum delegatae, & demandatae, id colligunt ex c. dilecta, de maiori, & obediens, ubi dicitur de Abbatis quadam, Clericos sibi subiectos à Beneficio, & Officio suspensisse: nam certè quod quis ratione dignitatis muneris publici, quo fungitur, facit, id ordinaria auctoritate, non commissaria facit. Dicunt in super Glossa, & Abbas in illo cap. dilecta, citato, posse iure Abbatis, Ecclesias, & Beneficia suo Monasterio subiecta conferre. Vera esse haec sententia videtur: nam sicut foemina ratione dignitatis, vel muneris, capax est civilis iurisdictionis, potest enim esse Regina, Ducissa, vel Comitissa, ut vulgò dicitur; sic etiam Abbatis ratione publici muneris, & officij, ius habet aliquando instituendi Clericos in Ecclesijs suo Monasterio subiectis, & beneficia conferendi: ut colligitur ex cap. dilecta, citato, sed hoc non negant S. Thomas, Paludanus, & alij Theologi, quando haec iurisdictionis convenit Praefectae monialium ratione monasterij, cui praest.

Sextò queritur, An Abbatis ius habeat suspendendi videlicet Clericos suae iurisdictioni subiectos? Respondeo Glossa in cap. dilecta, citato. A Beneficio quidem, non tamen ab officio, eam posse suspendere. At Innocentius ibidem sentit, eam posse ius habere suspendendi ab utroque, à Beneficio videlicet, & officio. nam in cap. dilecta, supra citato, iubet Pontifex suspensionem servari, qua Abbatis suos Clericos à Beneficio, & officio suspendit, & amouet. Quare standum existimo sententiae Panormitani. Sicut enim Abbatis ius non habet excommunicationis, aut interdicti sententiam ferendi, sic nec suspensionis propriae acceptae, siue à Beneficio, siue ab officio: hoc est, non potest suos Clericos ita suspendere, ut si suspensi ipsi Divina ministeria, & officia praestiterint, & obierint, irregularitatem contrahant. Haec enim suspensio est propriae censura Ecclesiastica; foemina autem, huiusmodi poenam irrogare minime potest. Suspensio autem illa, qua in cap. dilecta, Abbatis Clericos suspendit, est improprie,

ac late suspensio, quatenus est praecipio quaedam, qua quis suo munere, & officio fungi prohibetur. Et Glossa cum negat Abbatis ab officio suspendendi ius habere, locum habet in suspensione primo modo accepta.

Septimò queritur, An penes Abbatis sit potestas iubendi, & imperandi aliquid, quo Monialium conscientiae teneantur? Sotus in quart. distinctione 20. questione prima, articulo quarto. Victoriam secutus, non plus auctoritatis tribuit Abbatis, quam matri familias, civiliue magistratui: quemadmodum, inquit, penes hos potestas spiritualis non est, sed domestica, & civilis, & proinde nihil imperare queunt, quo subditorum conscientiae obligentur, nisi ratione rei, & materiae imperatae, quae si grauis fuerit, & alicuius momenti, grauem obligationem continet. sin minus, leuem. Sic etiam Abbatis, cum potestatis spiritualis capax non sit, nihil praecipere, & iubere potest, quod grauem obligationem inducat, nisi ratione rei, quam fieri iusserit: potest praecipere Monialibus, ne externis literas scribant, neque illorum literas recipiant, ne cum viris loquantur, ne ad hortos exeant; sed haec, & similia praecipia pro grauitate, aut leuitate materiae Monialium conscientias obstringunt, non quia Abbatis velit, ut ita obligentur, ut si aliter fecerint Moniales, lethaliter peccent. At Abbates, & alij Praefecti spirituales, possunt aliquid praecipere excommunicationis poena constituta in eos, qui non paruerint. Haec ex Soto. Nihilominus tamen potest, ut etiam concedit Sotus, Abbatis praecipere Monialibus virtute sanctae Obedientiae, & ratione voti facti: nam munere, & officio publico fungitur, eique Moniales vi professionis emissae parere coguntur, & in eam Superiores Ordinis Regularis, sub quo militant, potestatem, & iurisdictionem transtulerunt.

Octauò queritur, Quam potestatem habeat Episcopus in Monialium Cenobis? Respondeo, primo ea visitare posse, ut clausuram seruandam curet. Deinde, ut exploret animum, & voluntatem Virginum, cum habitum suscipiunt, & dum professionem emittunt, ut constat ex ijs, quae haecenus diximus. Et in Concilio Tridentino Sessione 25. capit. quint. De Reformatione statuitur, ut current Episcopi, cum Monasteria extra mœnia urbium, vel oppidi sita sunt, si ita videbitur expedire, Sanctimonialia ad noua, vel antiqua Monasteria intra vrbes, vel oppida reducendas; inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij secularis: & impediens, vel non obediens, per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

Caput XI

Quot, & quae sint approbatae Regulae Ordinum Religiosorum.

PRIMO queritur, Quot haecenus Ecclesia Religionum Regulas approbauerit? Respondeo, in cap. Perniciosum, 17. questione secunda, tanquam approbatas, tres numerari; nimirum Sancti Basilij, Sancti Augustini, & Sancti Benedicti. Sed postea ab Honorio Tertio approbata est quarta Regula Sancti Francisci: atque ita Regulae approbatae, tum iure communi, & antiquo, tum iure speciali, & nouo, sunt quatuor, praeter eas, si quae sunt

post Honorium III. auctoritate Pontificia confirmata.

Secundò queritur, Quid interfit inter Regulam Religionis, & Constitutiones? **Respondeo** cum Ioanne Andrea, & Antonino, Regulam non posse, nisi Romani Pontificis auctoritate mutari; Constitutiones verò posse Superiorum Regularium, præsertim in vnum conuocatorum auctoritate, aut ex toto, aut ex parte variari. Ratio vtriusque est, quia Regula est à Romano Pontifice, siue à iure communi confirmata; at Constitutiones solùm totius Ordinis auctoritate conduntur, & approbantur.

Tertiò queritur, An Regula S. Basilij, quæ est omnium prima, in ijs omnibus, quæ seruanda præscribit, præcepti obligationem inducat? **Respondeo**, cum Antonino *part. 3. tit. 16. cap. 1. §. 8.* minimè, nam aliqua continet tanquam consilia, & monita: quare qui sub huiusmodi Regula militant, nõ coguntur omnia tanquam præcepta seruare; nisi eorum Constitutiones, aliquid tanquam præceptum addiderint.

Quartò queritur, Quænam S. Basilij Regula contineat præter tria Religionis vota? **Respondeo**, B. Antoninum *loco citato*, & Ang. *in verb. Religiosus n. 28.* Regulam S. Basilij ponere, non quidem (vt ego reor) puram, & simplicem, sed qualem Carmelitani Fratres, qui eam profitentur, obseruant. Cuius hæc sunt capita præcipua.

Primò, *Vt Monachi carnes non edant nisi ratione morbi, aut incommodæ valetudinis, aut extra Cœnobita iter facientes: tunc enim licet eis pulmenta cocta, cum carnibus comedere.*

Secundò, *Vt ieiunium seruent à die Exaltationis Crucis factæ, vsque ad diem Dominicæ Resurrectionis, exceptis Dominicis, quamuis hoc Regulæ S. Basilij adiectum esse videatur. Neque enim Basilij tempore festus dies Exaltationis Crucis erat institutus, neque apud Græcos Sabbato ieiunium seruabatur. Quare totum hoc de ieiunio caput, existimo, esse additum ab Alberto Hierosolymitano Episcopo, qui ex Basilio Regulam collectam Carmelitani fratribus tradidit, potius latinorum, quam Græcorum more seruandam.*

Tertiò, *Vt officium Diuinum iuxta Patrum institutionem, & receptionem Ecclesiæ morem psallant.*

Quartò, *Vt silentium nocturnum à Completorio vsque ad primam horam diei sequentis teneant, & ceteris temporibus non nisi pauca, & ea necessaria loquantur.*

Quintò, *Vt singuli in suis cellulis commorentur interdium, & nocturnum, & lecturam scripturarum, & contemplationem sint inuenti.*

Sextò, *Vt otia fugiant.*

Septimò, *Vt in medio cellularum Oratorium, siue Sacellum constituatur, quo omnes quotidie mane ad rem audendam conueniant.*

Octauò, *Vt omnibus vnus ex ipsis præsit vnanimi consensu, vel saltem maioris, & posterioris partis suffragio electus, cui ceteri pareant, quique vocetur Prior. Hoc caput constituit Almericus Patriarcha Antiochenus, qui cum esset natione Gallus, patria Lemouicensis, more Latinorum, Cœnobij Præfectum vocari Priorem iussit, non Abbatem, ritu Græcorum.*

Nonò, *Vt singuli singulas habeant cellulas separatas, prout arbitrio Prioris, & aliorum Fratrum assensu aut po-*

terioris, aut maioris partis eorum fuerint cuique assignata: nec liceat alicui nisi voluntate Prioris suum locum mutare, aut cum alio commutare.

Decimò, *Dominicis diebus, vel alijs, vbi opus fuerit, conueniant, & de obseruatione Regulæ, & Ordinis custodia, & communi animarum salute tractent: Errata Fratrum, si quæ depræbensa sint, corrigantur.*

Vndecimò, *Vt nullus Fratrum aliquid esse sibi proprium aut suum dicat, sed sint illis omnia communia: & distribuatur cuique auctoritate, & opera Prioris, vel alterius Fratris, arbitrio ipsius, ad id destinati, prout opus erit, habita ratione ætatis, & indigentia singulorum.*

Duodecimò, *Ne fundos, aut possessiones habeant, etiam in commune, sed cibo mendicatio viuant. Hoc quamuis aperte Regula non expresserat, Gregorius tamen Nonus constituit, vt Carmelitani ex elemosynis sibi oblatis, vel mendicatis alerentur: quod deinde Innocentius Quartus, & Alexander Quartus, suis literis confirmarunt. Postea Eugenius Quartus Regulam aliqua ex parte sua auctoritate laxauit. Concessit enim, vt tribus tantum diebus cuiusque Hebdomadæ ieiunium seruent, à festo Exaltationis Sanctæ Crucis vsque ad Dominicam Resurrectionis, præterquam in tempore Aduentus, & in Quadragesimo ieiunio, & alijs Ecclesiæ consuetis ieiunijs: & vt horis congruis in templis, claustris, & hortis, Cœnobite deambulare queant. Item Romanorum Pontificum concessu, Cœnobita in commune annuos redditus, & possessiones habere queunt.*

Quintò queritur, Quinam Religiosi militant sub Regula S. Basilij? **Respondeo**, sub ea olim, vt etiam nunc, plerisque Orientis Monachos, præsertim in Græcia, & Armenia militasse, & nonnullos etiã per Calabriam, & Siciliam, eo quòd diu, hæc duæ prouinciæ Græcorum imperio paruerunt, Carmelitani etiam, vt dixi, eandem Regulam seruant.

Sextò queritur, Quænam S. Augustini Regula contineat? **Respondeo**, eam præter tria consuetæ vota, plura continere, quàm Superior Regula habeat. Inter alia habet, vt Præfectus Monasterij, Prior, vel Præpositus vocetur. Vnde factum est, vt Præfecti Religionum hanc Regulam proficientium, Priores, vel Præpositi appellentur. Deinde, vt communi loco ad comedendum vtantur, & inter comedendum, ad mensam sacra lectio recitetur, & audiatur. Item, vt nemo literas scribat, aut recipiat absque nutu Prioris, & alia quædam, quæ hic commemorare non est necesse.

Septimò queritur, An omnia in Regula Augustini contenta obligent conscientiam more præcepti? **Henricus quodlibet. 6. quest. 17.** affirmat, inde per motus, quia initio Regulæ dicitur: *Hæc sunt, quæ vobis obseruatis, præcipimus.* Angel. *in verbo religiosus num. 28.* cum Antonino *part. 3. tit. 16. cap. 1. §. quinto.* docet, Regulam quidem Pontificiam indigere declaratione, verum communis opinio, vt ipse quoque Angelus fatetur, censet non omnia obligare. Nam verbum Præcipio apud Latinos Scriptores idem sæpe significat, quod præmonere, & de ijs etiã dicitur, quæ leuem tantum obligationem continent.

Octauò queritur, Qui Religiosi sub Regula S. Augustini militant? **Respondeo** militare sequentes: in primis militat Canonici Regulares; Deinde

de ij, qui

Ioan. An.
dre. Nouel.
Anto. p. 3.
tit. 16. c. 1.
§. 4.

de ij, qui Præmonstratenſes appellantur. Et Fratres Prædicatoriæ familiæ: ex qua prodierunt tres ſummi Pontifices, Innocentius V. Benedictus XI. Pius V. Cardinales teſte Antonino 3. part. tit. 23. cap. n. ſ. 1. vſque ad annum Domini 1458. vigintitres, Patriarchæ ſedecim, Archiepiſcopi viginti quinque, Epifcopi plurimi. Sunt ex hoc Ordine, in Sanctõrum numerum relati, S. Petrus Martyr, S. Thomas Doctõr Eccleſiæ, S. Vincentius Ferrerius cõcionator egregius, S. Antoninus Archiepiſcopus Florentinus, S. Iacynthus Polonus S. Catharina virgo Senenſis. Et teſte Antonio Senenſi Luſitano in Bibliotheca fratrum Ordinis, fuerunt in hoc Ordine Scriprores 651. decem, qui in omnibus Bibliõs libros Cõmentarios ſcripſere, plures quã quinquaginta, qui in quatuor libros Sententiarum. Qui ſcripſere ſummas caſuum conſcientiæ, viginti. Vnus Generalis Superior toti Ordini præſt: cuius adminiſtratio eſt ad vitam perpetua. Sub eadem regula militant ij, qui dicuntur Serui **B. M. A. R. I. A. E.** ſive vulgo Seruitæ; qui item in Hiſpania vocantur nomine S. Hieronymi, ſive Hieronymiani; qui etiam in Italia Teſtuati nuncupantur; necnon, & ij, quos vulgus præferunt Hiſpanienſe, dicit de nomine Sanctæ Trinitatis Trinitarios; Alij demum à Captiuorum redemptione nomen adepti, quos Hiſpani vulgari-ter vocant De la mercè. De Canonicorum regularium origine, progreſſu, & incremento Superiori libro tractauit, cap. 22.

Eſt in Hiſpania Ordo Religioſorũ, qui de Sancte Trinitatis nomine nũcupantur. Inſtitutus eſt fertur anno ſalutis 1193. quo anno ad ſummi Pontificatum Innocentius Tertius eſt euectus, vt teſtantur Sabellicus *Ennea. 9. libr. 5.* ad finem, Caffaneus in *Cathalogo. part. 4. conſidera. 63.* Quidam Ioannes Matra, & Foelix anachoretæ, cum in Gallica Prouincia prope Meldenſem agrum vitam ſolitariam agerent per quietem, ter diuinitus admoniti Pontificem adierunt, ab eoque petiere certum viuendi modum: ille haud multo poſt etiam oraculo, vt aiunt monitus anachoretas excepit, illiſq; negotium mandauit, vt Chriſtianos à Mauris captos pretio redimendos curarent. Viderat eam Pontifex Angelum mira ſpecie, fulgentem, manuſque in modum Crucis imponentem, & captiuum Chriſtianum cum alio captiuo Mauro cõmutantem: in cuius pectore erat Crucis imago tribus coloribus, candido, rubro, & cœruleo diſtincta. Et propterea iuſſu Pontificis hi Religioſi amictu candido induuntur, in pectore Crucis imaginem partim cœruleam veſti aſſutam geſtãt. Et primum pallio etiam albo vebantur, ſed Pij Quarti auctoritate in fuſcum mutarunt. Eorum moſ, & inſtitutum eſt redimere ex eleemoſynis vnde quaſque collectis Chriſtianos, qui apud Mauros Chriſtiani nominis hoſtes capti in ſeruitute tenentur, & inopia preſſi nihil habent, quo ſe redimant, S. Auguſtini Regulam ſeruant. Et quia Ordinem ſerunt, cœleſti oraculo inſtitutũ, Sanctæ Trinitatis nomen habere dicunt, & inſcripta hæc verba.

HIC EST ORDO APPROBATVS, NON AB HOMINIBVS FABRICATVS, SED A SOLO SVMMO DEO. HIC ORDO Prouincias 18. habuit ſeruitur. Cœnobiaz 145. in quibus

habitabant fratres circiter 4000. Toti Ordini præſte fertur Generalis Miniſter, ſive Præſectus, qui in conuentu Generali creatur, cuius adminiſtratio dicitur eſſe, ſuiſeue perpetua ad vitam.

Ipo anno quo S. Dominicus Prædicatoriæ Familiæ parens in Hiſpaniam venit, Barcinonę noua piorum hominum inſtituta ſodalitas eſt, dicta à nomine Sanctiſſimæ Virginis **M. A. R. I. A. E.** de Mercede. Multi terra marique Chriſtiani homines capti à Mauris, & in ſeruitutem abducti ob vitæ aſperitatem à Chriſti fide, & Religione deficiebant. Magnum porro id Chriſtiani nominis dedecus erat, cuius delendi cauſa hominum Societas inſtituta eſt, qui eleemoſynis vndique corrogatis, captiuos Chriſtianos è tanto malo ereptos redimerent. Iacobus Aragoniæ Rex præcipuus eius Ordinis auctor fuiſſe perhibetur, qui cum Montione captiuus inſtar teneretur, vſu didicit quantũ eſſet captiuitatis malum; & ideo Virgini Dei Matri Votum nuncupauit, quo promiſit ſe, ſi è captiuitate ſolueretur, curaturum, vt multi eorum, qui apud Mauros capti erant, redimerentur. Secundũ regem Petrus quidam Nolaſcus natione Gallus ducem ſecururũ ſe præbuit, optimis legibus, & inſtitutis naſcentem familiam cõperauit. Regia inſignia Crucis impoſita in rubro clypeo ad veſtem candidam, & cucullum toti familiæ, diſtinctionis gratia contributa ſunt. Ipſe coram Rege, & Proceribus de manu Reymundi Pennafortij, qui tunc Regi à conſeſſionibus erat: & deinde Ordinis Dominicani Generalis Magiſter fuit, ſolemni cæremonia veſtem albã, & cucullum cum S. Crucis ſigno ſuſcepſiſſe fertur anno Domini 1218. Sub Regula S. Auguſtini militant. Ordo dicitur habere octo Prouincias, vnã in Gallia, tres in Hiſpania, reliquas in India Occidentali, ſive in nouo terrarum orbe. Ordini toti præſt Generalis Miniſter, cuius olim perpetua erat adminiſtratio, nunc verò ad ſexennium eſt reducta.

Sedecim annis poſt Prædicatorum Ordinem auctoritate Pontifici comprobatum, Religioſi, qui Seruitæ dicuntur, Florentię cõepere, quo tempore Federicus II. Imperator Pontifici Gregorio IX. inſenſus, totam Eccleſiæ Romanæ dittonem vexabat: tunc enim ſeptem viri generis nobilitate clari, & copioſi, voce cœleſti diuinitus admoniti in propinquum montem ſeceſſerunt, vbi aliquandiu delituerunt. Sed ipſa eorum ſanctitas tanta luce ſeſe prodidit, vt multos ad ipſorum Societatem traxerit. Seruitarum nomen id eo acceperunt, quòd ſe B. Virginis Dei Matri ſeruos eſſe profiterentur. Regulam Sancti Auguſtini ſeruant, certis quibusdam legibus, & inſtitutis adiectis. Fertur Ordo confirmatus eſſe auctoritate Alexandri III. anno ſalutis humanæ 1254. Olim præerat toti Ordini Generalis Superior, cuius adminiſtratio perpetuò ad vitam durabat, nunc verò ad triennium tantum durat. Dicuntur eſſe huius Ordinis 26. Prouincię: conuentus virorum 300. Monialium cœnobiaz 30. In Conuentibus habitare viri Religioſi circiter 1000. perhibentur. Ex hoc Ordine aſſumpti ad Cardinalitiam dignitatem dicuntur quinque, ad Archiepiſcopalem tres, ad Epifcopalem viginti tres.

Crucigeri in Italia militant etiam sub Regula S. Augustini. Horum initium quidam ad Alexandrum Tertium, alij ad Innocentium Tertium referunt. Extant diplomata Pontificia, in quibus Cletus post Linum Petri successor, eorum Ordinem instituisse perhibetur. Aiuunt eum caelestis nuncio Crucis imaginem ferente admonitum, ut hospitalalem domum fundaret, qua exciperentur, qui Romam peregre religionis causa venirent, & essent ibi, qui peregrinos itineribus fessos pie reficerent, & iugestarent perpetuo Crucem Dominice passionis monumentum, & illum Oraculo paruisse, multi enim Christiani peregrini Romam voti soluendi causa veniebant. Vnde ab Angelo Cletus admonitus esse creditur, ut studiosè curaret, ne illis in Urbem venientibus commoda hospitalia, & vitæ subsidia deessent. Et ideo pij quidam viri sese voto Dei obsequio addixerunt, promittentes se peregrinos domicilijs excepturos, & sustentaturos. Fortassis tunc non eam, quam nunc cernimus, Religionis formulam hic Ordo habuit, sed exemplo, vel imitatione Christianorum Cleti tempore in Urbe viuentium & excipientium hospitio pauperes, qui Romam peregre veniebant, aliqui progressu temporis fuere diuinitus excitati ad peregrinos, & inopes excipiendos. Quidam aiunt horum Ordinem esse Alexandri Tertij tempore institutum. Is enim Federici Aenobarbi Imperatoris vim, & impetum hostilem fugiens, quorundam piorum hominum hospitalibus domibus crebro, & benignè etiam aduersus Imperatoris Edicta minacia exceptus fuerat, & ideo eorum hominum sodalitates sua auctoritate comprobauit, & Cruce insignitam esse voluit. Alij verò referunt Innocentium Tertium milites Cruce signatos contra Albigenes hæreticos misisse, qui deinde peregrinos excipiebant, & commodè sustentabant; Alij referunt Hierosolymitanum Antistitem Cyriacum, qui Helenæ Constantini matri locum ostendit, vbi Dominica Crux occultaretur, fuisse primum, qui ob tantæ rei memoriam Collegium instituit eorum, qui vel Crucis imagine signantur, vel Crucem manu deferunt. Pius Secundus anno salutis humanæ 1460. in Concilio Mantuano, cum expeditionem in Terram sanctam pararet, cæruleum eis vestitum assignauit, cum antea, aut indifferetio, aut cinericio vterentur: voluitque, ut Crucem ex veteri instituto manu gestarent. Olim vnus toti Ordini præerat, cuius administratio erat perpetua, nunc triennio durat. Extra Italiam, hic Ordo non est. In Italia habet Prouincias quinque, Bononiensem, Venetam, Romanam, Mediolanensem, & Neapolitanam. Olim habuisse Conuentus centum, & octo dicitur, nunc vero habere fertur 55. in quibus fratres numerari circiter ducenti vel plures perhibentur. Hospitalitatis curam habent.

Anno partus Virginis 1354. in Vrbe Senensi inchoatus est Ordo, qui IESVATORVM vocatur: eius fundator extitit Ioannes Columbinus Senensis, cuius mirabilis conuersio refertur ex lectione Vitæ S. Mariæ Aegyptiacæ, in quam casu incidit: Hic itaque totus repente mutatus sese bonis operibus, maximè autem sui contemptione, & propriae voluntatis abnegatione aliquandiu

exercuit. Vnde bonæ vitæ eius exemplo permoti quidam, se ei adiunxere, ut eiusdem instituti socij essent. Quos omnes quia iam suspecti, & superstitione aliqua imbuti haberi incipiebant, Urbanus Quintus cum ex Gallia reuerteretur, quasi nouam, ac teneram Christi sobolem benigne complexus, multis priuilegijs exornauit; ab eo vestitum, & Ordinis approbationem adepti sunt anno salut. 1467. quorum institutum postea decem, & octo Romanorum Pontificum auctoritate confirmatum esse perhibetur. Militant quadam ex parte sub Augustini Regula: eam tamen obseruant, quam quidam ex eorum Ordine in Episcopum electus composuit, & Romani Pontifices approbarunt. Alba tunica vtuntur, & caputio quadrato à ceruice ad humeros deiecto. Canusinum pallium tunicæ superiectum deferunt, sacris non inuitantur, tantum precibus operam dant, aquas ex herbis eliciunt, eas vendunt, & pecunias in vltis necessarios conuertunt. Generalem Superiorem non habent, qui vnus toti Ordini præsit, sed duos tantum Visitatores, vnum in Lombardia, alterum vero in Tuscia. Huius Ordinis Domus dicuntur esse 33. in quibus numerantur Religiosi circiter 600. vt ab alijs accipi, & IESVATI dicuntur, quod in eorum ore frequè fit dulce, & sanctum IESV nomen.

Floret in Hispania Familia Eremitarum, qui nomine S. Hieronymi vocantur, eius fundator, & parens fuit Petrus Ferdinandus Hispanus, qui Regia aula relicta, primum Eremitis quibusdam solitariam vitam agentibus sese adiunxit, sed deinde institutum S. Hieronymi, quod in Vrbe Bethlehem ab ipso inchoatum, & diu conseruatum, iam pridem cessauerat, vnà cum aliquot alijs eiusdem voluntatis, & consilij socijs, in Toletana Prouincia excitauit: deinde Romam veniens Gregorius XII. qui tunc Ecclesiæ præsidebat, nouam illam vitæ rationem, & formulam obtulit: quam ille sua auctoritate comprobauit. Hic Ordo in Hispania tantum viget. Vnus Generalis Prior toti Ordini præest, qui tertio quoque anno creatur. Fertur habere in Castella, Aragonia, & Valentia Conuentus 47. in quibus habitare dicuntur Religiosi circiter 1100. Monialium quatuor Monasteria habet. Generalis Prior eligitur 3. Nonas Maij à Fratribus conuentus S. Bartholomæi sibi prope oppidulum dictum Lupiana, & confirmatur ab octo Diffinitoribus totius Ordinis auctoritate delectis. Certò quidem non constat Hieronymum vllam vitæ Eremiticæ Regulam descripsisse: ille tamen circa Bethlehem locum, & sedem sibi construxit, vbi vitæ extremum cursum Apostolico ritu, & instituto peregit. Hinc factum est, vt per multi ipsius Hieronymi imitatores extiterint, & ab ipsius nomine sint Hieronymiani Eremitæ appellati.

Frater quidam Petrus Olmedo Hispanus, Martini V. tempore fertur reuocasse ad meliorem Religiosæ vitæ formulam, Ordinem, qui in Italia nomine quoque sancti Hieronymi appellatur, quique in Italia dicitur habere monasteria viginti octo.

Anno salut. 1380. Vir quidam, cui Petro nomen erat, patria Pitanus, nobili genere natus, rebus mundanis despectis, solitariam vitam elegit, cui

postea alij eiusdem vitæ studio accensî sese adiunxerunt, & prout opè Vrbinum domicilium extruxerunt. Ex his fluxit alius Ordo Eremitarum, qui in Italia à S. Hieronymo nomen habent. Primum isti solemnem votorum professionem minimè faciunt: Sed Pij Quinti auctoritate, solemni se votorum Religione Deo obstringunt, sub S. Augustini Regula militantes. Dicitur habere duas Prouincias, Conuentus 64. in quibus habitant Fratres. 800.

Anno Domini 1406. Tres viri quidam Carolus cognomento Granellus, & Rodon Montigranelus, & Gualterus Florentini homines, Eremiticum institutum complexi, sedem sibi in Fesulanis montibus extruxerunt, quorum Ordinè Gregorius XII. & Eugenius Quartus, approbasse dicuntur. Quadraginta in Italia habere monasteria perhibetur.

Anno Domini 1308. Confirmatus est à Legato Apostolico Clementis V. Ordo nomine S. Pauli Eremitæ vocatus, floruit hic Ordo in Vngaria, & Boemia, institutus ab Eusebio Strigonicensi, in Pannonia.

Seruant etiam Regulam S. Augustini Religiosi Clericorum Ordines. Porro ex Apostolis originem suam traxisse censentur. Vetus enim institutum fuit, vt Clerici bonis, si aliqua haberent, paternis cederent, nihilque suum possiderent, & hanc esse causam, scribit Hieronymus, vt refertur cap. Duo, 12. *quest. 1.* cur ab ipso Ecclesiæ initio Clericorum capita radi ceperint, vt significaretur, ait ille, temporalium rerû abdicatio, quia victu, & vestitu contenti nihil proprium habere debent, sed omnia communia, & testatur Prosper, vt refertur cap. exped. 12. *quest. 1.* expedire facultates Ecclesiæ communiter possideri, & propriæ perfectionis studio, & amore contemni, & ideo quisquis omnibus, quæ habuit, dimissis, aut diuenditis, sit rei suæ contemptor, cum Præpositus factus fuerit Ecclesiæ, omnium, quæ ipse habet, efficitur dispensator. Refert deinde exemplum Paulini, & Hilarij, quorum vterque paternâ prædiâ diuedita in pauperum vsus erogauerunt; & ijdem Episcopi creati, facultates Ecclesiæ communes diligenter administrarunt. & Clemens in Epistola, quam scribit Hierosolymitano Clero, & habetur in cap. dilectissimi, 12. *quest. 1.* ait communem vitam omnibus necessariam esse, his maximè, qui Deo militare cupiunt, & vitam Apostolorum, eorumque discipulorum imitari. Gregorius, cum ad Augustinum Anglorum Episcopus responderet, ei mandat, vt in Anglicanâ illa, quæ tunc oriebatur, & surgebat Ecclesia, eam vitæ formulam inter Clericos instituat, quæ initio nascentis Ecclesiæ seruabatur à Patribus, in quibus nullus eorû de his, quæ possidebat, quicquam suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Extat inter sacros Canones Eugenij II. Decretum, 12. *q. 1. c. necessaria*, quo statuitur, vt vnû sit Clericis Refectorium, vnû commune Dormitorium, ac cæteræ officinæ. Item, cap. Scimus 12. *quest. 1.* ex Urbano refertur: Quicumque vestrum communem vitam susceptam habet, & vnus se nihil proprium habere, videat ne pollicitationem suam irritam faciat, sed hoc quod Domino pollicitus est, diligenter custodiat, ne damnationem sibi, sed meritum acquirat: quia fatius est non votum, quam votum, quod melius est, non perfoluere. Et

capit. Certe, eadem causa, & questione ex Augustino in quodam sermone De communi vita Clericorû, dicitur. Alias sibi constitutum fuisse nullum Clericum ordinare, nisi qui communem vitam ducere vellet: sed postea cõsiliu mutasse, ne quod peius esset, quispiam per simulationem, & hypocrisim, Regulam violaret, & datam, promissamque fidem falleret. Itaque etiam si quis viuere communiter recusaret, se ei deinceps Clericorum Ordinem permissurum. Laudat Ambrosius in Epist. 82. Eusebium Vercellensem Episcopû, qui suos Clericos ita instituit, vt ab his duo pariter exigeret, & monasterij continentiam, & disciplinam Ecclesiæ. Hæc, inquit, primus in occidentalibus partibus diuersa inter se Eusebius sanctæ memorie coniunxit, vt in ciuitate positus instituta Monachorum teneret, & Ecclesiam regeret ieiunij sobrietate. Multum enim adiuuati ad Sacerdotis gratiam accedit, si ad studium abstinentiæ, & integritatis normam, inuenientè adstringat, & comorantes intra Urbem, ab vsu Urbis, & conuersatione abducat. Narrat quoque Possidonius in vita S. Augustini hoc ab illo factum fuisse, vt monasterio intra Ecclesiam constituto, vna omnes mensa communibusque sumptibus alerentur, nihilque cuiquam suum esset. Qua ratione primum Apostoli, & Discipuli viuere consueuerunt. Ferunt Augustino vita functo, & Hippone à Wandalis vastato, Gelasium, quæ Africanû fuisse constat, cû aliquot alijs eius disciplinæ, & instituti locis, Romam venisse, & eo in Pontificem Romanum electo, illos deinceps in eodem vitæ genere perstitisse: ijque domicilium in Lateranensi sede attributum: quorum munus & officium fuit sacra facere, conciones ad populum habere, eidem sacramenta ministrare, ac cætera Sacerdotum munia obire: idque in communi vita, nulla re propria, & vnus Præpositi ductu, & obedientia. Ex quibus Canonorum Regularium Ordo manauit, ac fluxit. Constat à Bonifacio VIII. Regulares Canonicos è Lateranensi sede amotos esse, quam octingentis ferè annis tenuerant, substitutis Canonicis secularibus, diuisaque singulis certa redditu portione, qui antea communes erant. Quædam Pontificia Diplomata, testantur Canonorum Regularium Ordinem ab Apostolis institutum, hoc est, communiter viuentium Canonicorum vitam fuisse introductam more Apostolorû communiter viuentium: quamuis huiusmodi Canonorum Regularium S. Augustinus auctor esse dicatur, qui tamen reuera non tam institutor, quam restitutor, & instaurator extitit. Et postquâ Romæ in Lateranensi Sede Canonici Regulares esse coeperunt, in omnibus penè Occidentis Prouincijs viguit eorum institutum. Caroli Magni, & aliorum Imperatorum temporibus facta, & celebrata Concilia extant, in quibus multa de communi victu, vestitu, & vita Canonorum statuuntur. Cæterum de Canonorum Regularium initio, progressu, incremento, & Religione, Superiori libro tractaui.

Præter Canonicos Regulares quidam alij Religiosi Clericorum Ordines excitati sunt, & sub eadem S. Augustini regula viuunt: nam anno salutaris 1504. coepit is Ordo Clericorum, qui à nomine BONI IESV dicuntur. Primum eorum do-

militum fuit Rauennæ exædificatum: Auctores fuere Hieronymus, & Leo Sacerdotes.

Anno 1524. cœperunt hi Clerici Religiosi, qui Theatini dicuntur, eo quod eorum Ordo institutus est ab Episcopo Theatino, qui postea Cardinalis est factus, & deinde summum Pontificatum adeptus, dictus est Paulus Quartus.

Anno 1526. cœpit is Ordo Clericorum, qui à S. Paulo Decollato nomen habet. Eorum initium fuerunt tres viri, Mediolanenses generis nobilitate clarissimi, quorum primum domicilium, quia est Mediolani in æde S. Barnabæ extructum alicubi nomine eiusdem S. Barnabæ nuncupantur.

In Diœcesi Viennensi in Gallia est Ordo, qui nomine S. Antonij appellatur: institutus est, ad hospites pauperes excipiendos, & sustentandos. Habet domum Hospitalem in Vrbe Roma, Caslan. in *Catal. glorie mundi par. 4. considerat. 75.* ait, hunc Ordinem vsu, & consuetudine initium sumpsisse. Verisimilius est, ab aliquo institutum fuisse.

Innocentius Tertius anno Salutis 1200. extruxisse fertur in Vrbe hospitalem domum, quæ vocatur S. Spiritus in Saxia, & est itidem quædam Clericorum Cœgregatio, quorum est ægrotis inservire, quibus vitæ formulam, & Regulam dicitur idem Pontifex tradidisse, quam ij Clerici, qui vocantur Cœgregationis S. Spiritus in Saxia profitentur: fortassis Cœgregatio ipsa post Innocentium Tertium est instituta.

Inter Militares Ordines eadem Augustini Regulam Milites S. Ioannis Hierosolymitani, Templarij, & Theutonici B. Virginis, & Equites sancti Iacobi in Hispania profitentur: de quibus iam dixi.

Sub eadem S. Augustini Regula viuunt Milites Sancti Lazari: qui promittunt coniugalem Castitatem, curam infirmorum lepra laborantium: abstinent à carnibus 4. feria cuiusque Hebdomadæ, ieiunium seruant sexta quaque feria, vel Sabbato. Fundatus est hic Ordo in modum eorum fodalium, quos S. Basilius instituit ad infirmorum curam habendam. Dicitur habere priuilegia ab Alexandro III. Ordine ferè collapsum restituit, & priuilegijs confirmauit Pius III. anno Domini 1565. Et demum auctoritate Pij V. hic Ordo cõiunctus est cum ordine S. Maurij, cui præest Sabaudia Dux. Milites in pallio gestant Crucis viridis signum cum radijs quibusdam, qui significant Crucem S. Maurij.

Nonò quæritur, Quid S. Benedicti Regula præscribat? Huius quæstionis dissolutio pendet ex ijs, quæ de Monachis disputata sunt.

Decimò quæritur, An omnia quæ in dicta Benedicti Regula continentur, professorum eius teneant conscientias? Angelus in *verbo religiosus. nu. 28.* sentit Põntificia indigere declaratione. Sed verius Turcremata in *Expositione regul. & B. Antoninus. 3. p. tit. 16. ca. 11. §. 5.* & alij tradiderunt, non omnia instar præcepti obligare. Nec obstat quod eius instituti professores, se secundum Regulam victuros, aut eam seruaturus, polliceantur: nam eius modi professio, promissio, siue pollicitatio intelligitur iuxta ipsiusmet Regulæ declarationem, interpretationem, & sententiam; quædam enim vt monita, & consilia, alia verò, vt præcepta seruanda proponit: Et qui regulam non seruauit, siue sic

siue illa præcepta, aut consilia negligant, & prætermittant, quamuis non peccent, pœnis nihilominus arbitrio Superioris imponendis plecti iure queunt, siquidem Regulam profitentis tacite pœnis sese talibus subiiciunt.

Vndecimò quæritur, Quinam Religiosorum sub Regula S. Benedicti militant? Respondeo Monachos Occidentis ferè omnes sub ea Regula militare: tales sunt Ordines, quorum Præsæcti, Abbates vocantur; hoc enim nomine eos vocari Benedictus voluit. Huius generis sunt Monachi, qui in iure Canonico Nigri vocantur; eo, quod nigro amictu vti soleant, Cassinates, & alij per Italianam, & Hispaniam multi: Monachi item albi, qui candido vestitu induuntur, cuiusmodi sunt Camaldulenses, Cisterciensesque, quamuis hi cuculla, & pallio nigro vtantur, & Oliuetenses: militant sub eadem Regula ij, qui dicuntur nomine S. Iustinae, quin & Cluniacenses, & Monachi Vallis umbrosæ, & ij itidem, qui Cœlestini vocantur à Cœlestino V. instituti, de quorum omnium origine supra tractaui; Inter Militares Ordines vero ij, qui in regno Castellæ à Calatraua, & Alcantara oppidis nomen habent, in Lusitania, qui dicuntur Milites Christi, & Auis, & in Valentino regno, qui vocantur Montesæ, & in Italia Milites S. Stephani Florentini, S. Benedicti Regulam proficentur, de quorum omnium origine iam dixi.

Duodecimò quæritur, Quidnâ S. Francisci Regula profiteatur? Hanc quæstionem diluimus supra, cum de Mendicantibus Ordinibus sermonem haberemus. Porro sub Regula S. Francisci militant multæ familiæ, inter eas est ea, quæ vulgo dicitur Capuccinorum, cuius primus auctor fuit quidam Mattheus Franciscanus Picenus, qui paupertatis seuerioris, & arctioris studio, & amore eum Ordinem instituit, quem Clemens Septimus sua auctoritate anno salutis 1526. approbavit. Præest toti ordini vnus Generalis Superior, qui ad triennium durat. Habet Ordo Prouincias 27. Conuentus 662. Fratres verò circiter 6600.

Est alia familia, quæ dicitur Franciscanorum Obseruantium: cui præest vnus Generalis Superior, dicitur diuisa in Prouincias 81. in quibus sunt Conuentus bis mille, & tres, & Religiosi 31696.

Est alia tertia familia Franciscanorum, qui Conuentuales dicuntur. Præest quoque toti familiæ vnus Generalis Superior. Porro ex Franciscanis familijs prodierunt summi Romani Pontifices quatuor. Nicolaus III. Alexander V. Sixtus III. Sixtus V. Cardinales 34. Patriarchæ quinque, Episcopi plurimi. Scriptores numerantur 293. sunt in Sanctorum numeris ascripti Martyres 12. Confessores 10. & Sancta Clara Virgo.

Decimotertio quæritur, An sint alie Religionum Regule, auctoritate Ecclesiæ approbate? Respondeo, cum Antonino in *3. p. tit. 16. cap. 1.* Carthusienles nullam ex prædictis Regulam profiteri, immò nec Regulam habere, quoniam suis Constitutionibus vtuntur pro Regula. Est etiam Societas IESV, quæ nullam aliam agnoscit Regulam nisi Constitutiones, ab IGNATIO eius parente, & institutore conditas, & Pontificia auctoritate approbatas. In literis tamè Apostolicis breuiter totius Societatis institutum, & quædã quali

Regula professionis exprimitur, quod est certum ac breue Constitutum Compendium. Approbata est Societas Iesu primum à Paulo III. Anno Domini 1540. deinde à Iulio III. & alijs Pontificibus, qui successerunt. Minimi quoque sic appellati, seruauit Regulam à S. Francisco ex Paula oriundo præscriptam. Hic Ordo approbatus est, à Sixto III. anno Domini 1473. Nomen Minimorum datum est Ordini ab Alexandro 6. Habere dicitur hic Ordo Prouincias 16. Conuentus 144. Fratres circiter 3000. Præest toti Ordini, vnus Generalis Superior, qui triennio durat.

Decimoquarto quaeritur, Quid auctoritatis, & iuris habeat in Regulam Superiores Ordinum Regularium? Respondeo, nec Superiores, nec Ordines, quamuis simul coactos, vt supra dixi, posse Regulam ex toto, vel ex parte abrogare, mutare: ad id enim Põtificia auctoritas necessaria est, quippe, quæ Regulam ipsam confirmauit. Nihilominus Præfecti Ordinum ius habet iustus de causis aliquos sibi subiectos, ab aliqua Regulæ obseruantia eximendi, vel ad tempus, vel in certis quibusdam rerù euentibus; tunc enim Regula mutari aboleriue minimè censetur, sed hic Religiosus, aut ille, Regula, siue lege soluitur.

Decimoquinto quaeritur, An Regula consuetudine ex toto, vel ex parte abrogari, aut tolli queat? Quæstionem mouet, quod in leges tãtundem iuris consuetudo habere videatur, quantum auctoritas Põtificia: ergo si Regulam eiusmodi auctoritate mutari potest, quidni, & consuetudine? Sunt qui censeant non posse, quoniam quatenus Regula est auctoritate Pontificia confirmata, voto Obedientiæ cõtinetur. Votum autè cõsuetudine tolli nullo modo potest. Et hinc fit, vt quoties Regulæ mutatio fit, ex toto, vel ex parte, auctoritas Pontificia exprisè, vel tacitè debeat intercedere: alioqui enim consuetudo, est corruptela.

Alij tamen probabilius putant posse: nam consuetudo potest leges humanas abrogare, & Regula ex magna parte Constitutiones continet, & leges: Ceterum, hac in parte distinguendum est. Nam Regula, aut accipitur, vt solum continet Constitutiones Ordinis abiq; tribus Religionis votis, aut accipitur, quatenus tria vota Religionis includit, vel alia vota Ordinis propria. Si primo modo sumatur, potest Consuetudine abrogari, sicut & ipsæ Constitutiones Ordinù. Si secundo modo accipiat, non potest. Quoniam tria Vota, quæ ad Religionis substantiam spectant, quæque in Regula quoq; continentur, consuetudine tolli nequeunt: & in hoc Regulæ Constitutiones, à votis secernuntur, & differunt. Et hoc modo conciliantur auctores.

Nam primi volunt Regulam, quatenus tria vota continet, quæ Religionis substantiam constituent, aut proprium Ordinis habitum præscribunt, consuetudine tolli non posse, nam contra vota vllam vim consuetudo non habet: quatenus verò Regula alias res præscribit, quæ sunt tribus votis adiuncta, consuetudine tolli potest, cum ea ad Religionis substantiam non pertineant, & res quæque integra manere possit sublati ijs, quæ ad ipsam accedunt, vel ipsi accidunt. Alij verò solum probant, Regulam, vt Constitutiones præcisè continent, posse Consuetudine abrogari.

Decimosexto quaeritur, An si vsu sit laxata Regula, eius professores tuta conscientia Regulam laxatam, & ferè collapsam obseruent? Respondeo, cum Cardinali, & Panormitano in ca. super eo, de regularib. nu. 6. ab eis obseruari, quoniam talem Regulam sunt professi: nam cum professionem emisissent, vouerunt se Regulam seruaturus, prout vsu, & more seruari solet. Qui item Religionè laxiorem proficetur, nullam aliam arctiorem seruare compellitur: ergo qui Regulam vsu, & more redditam laxiorem proficetur, ratione professionis non cogitur arctius Regulæ institutum seruare.

Decimoseptimo quaeritur, Quid sit dicendum, si Titius Religionis institutum suscepit, quando Regula consuetudine iam laxata fuerat: postea verò arctior instituti ratio, & Regula restituta est: An Titius tuto possit seruare Regulam laxiorem, quæ vsu, & more antea seruabatur, cum est Religionem professus; an verò eam vitæ Regulam, quæ olim viguit, & nunc est restituta, seruare cogatur? Hanc quæstionem tractauerunt Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andr. & Abbas in ca. super eo, de regularib. Et Innocentius quidem, & Hostiensis potius respondere videntur de eo, quod est in iudicio definiendum, quam de eo, quod secundum conscientiam agendum est. Aut enim, inquit, Titius est vir literarum peritus, qui hoc ipso, probabiliter creditur nosse veterem Regulam arctiorem fuisse: & verisimiliter creditur præuidisse, veterem viuendi rationem posse restitui; ac promde iure cogitur eadem seruare, quoniam eam vouisse probabiliter censetur: Aut Titius est rudis, & ignarus, & non est cogendus veterem instituti Regulam seruare, cum solum sit laxiorem professus, nec creditur arctiorem animo præuidisse: quamuis Innocentius probabiliter existimet absolute, & simpliciter Titium cogi arctiorem vitæ formulam antiquam seruare: quoniam causa Dei, inquit, Religionem suscepit, ergo simpliciter sese Deo obligauit, ita vt ipsius Regulæ institutum absolute, & simpliciter seruare merito cõpellatur. Sed verius est, quod tradit Abbas: Aut Titius, inquit, cum professionem emisit, solum promisit seruaturus se Regulam laxiorem, & tuto eam seruare potest, nec arctiorem tenere iure cogitur: Aut simpliciter promisit se Religionis institutum seruaturus, & tunc arctiorem Regulam restitutam seruare, iure compellitur.

Decimo octauo quaeritur, An maior Collegij pars possit veterem Regulam arctiorem restituere, & intermissam reuocare, ita vt minor pars velit nolit, eam seruare cogenda sit? Innocentius, Hostiensis, & Abbas respondent, minorè partem iure adigi ad Regulam pristina, & antiquæ obseruantiam. Nam quando res aliqua Collegarum suffragijs decernitur, ad sententiam maioris partis debet minor pars accedere: id enim Collegium eligere censetur, quod maioris partis suffragijs electum, vt dicitur in ca. 1. de his, quæ sunt à mai. par. capi.

Decimonono quaeritur, An Romanus Pontifex iure cogat Religiosos arctiorem vitæ Regulam seruare, quam prima, & antiqua sui instituti norma, & ratio postulat? Innocentius, Hostiensis in cap. super eo, de regularibus. Abbas in cap. ad nostram numer. 4. de Appellat. Glossa in cap. quod omnes tangit. de regul. iuris, in sexto, & cap. gesta, dist. 74. & ruitus

Innoc. in c.
super eo. de
regula.

Abb. in c.
super eo. ci-
tato.

Abbas in cap. super eo. num. 6. de regularib. absolute, & simpliciter videntur docere id posse Pontificem, immo, & Abbatem, siue totius Ordinis Praefectum. Id inde probant, quia Religiosus suam voluntatem in Romanum Pontificem, & Abbatem transfudit, ac proinde eorum voluntati resistere, & reluctari non potest. Deinde Romanus Pontifex, ut patet ex cap. 1. de Regularib. in sexto. vniuersim Monialibus praecipit uti clausuram seruent, & tamen multae eam professa non fuerat. Ceterum alijs probabilius videtur id non posse Pontificem, ac multo minus Abbatem, quando ita arctior regula daretur, ut prima, & antiqua in aliam transferret: posse tamen Romanum Pontificem praecipere, ut arctior regula seruaretur, quando prima, & antiqua renouaretur, & reduceretur ad pristinae formulam, eo quod esset paulatim laxata. Et hoc est, quod Innocentius, Hostiensis, & alij docere voluerunt. Quamuis reuera absolute & simpliciter dicant, posse iure Romanum Pontificem austeriorem, & arctiorem vitam Monachis indicare. At Ioannes Andreas in cap. Ioannes, de regularibus ait, id durum videri: quia Religiosus non plura vouet, quam prima, & antiqua suae Religionis Regula praescribat. Deinde, Romanus Pontifex nequit eum, qui est vnica Religionem professus compellere ad seruandum alterius Religionis arctius institutum: alioqui enim posset etiam praecipere, ut quis votum Religionis emittat, quod videtur absurdum.

Ea vero, quae sunt obiecta facile diluuntur. Nam quod primo loco dicebatur, Religiosum ratione voti, quod emisit, in Abbatem, & Romanum Pontificem suam voluntatem transferre; verum est, non tamen ita, ut bona vota suscipere cogatur, vouere enim cuique est liberum, sed ut ratione voti emissi possit sibi ab Abbate, aut Pontifice imperari, quaequid sibi, vel communi aliorum salutis conducit. De clausura vero Monialium indicta; dicimus eam Monialibus indici, quia conducit plurimum ad tria solemnia vota Religionis seruanda; ne Moniales scilicet liberè vagentur, sibi, & alijs peccandi periculum creent, praesertim cum etiam foeminae, quae tria vota Religionis simplicia, non tamen solemnia emiserunt, clausuram seruare minimè cogantur.

Vigesimo quaeritur, An si Regula Religionis prohibeat, ne possessiones, aut redditus annuos Religiosi possideant, possit consuetudine induci, ut ea bona in comune habeant? Respondeo, cum S. Antonino 3. p. tit. 16. cap. 1. §. 12. vbi citat, & sequitur Ioan. Andream, Lapum, & alios, nisi ea consuetudo Romani Pontificis auctoritate confirmetur, id fieri nequire. Ratio huius rei est, quia nonnihil eiusmodi consuetudo remittit votum paupertatis: est enim Religionis substantiae annexa proprietatis abdicatio: ergo si proprietatis in comune retinetur, paupertas ex parte minuitur, si Regula proprietatem, tum communiter, tum priuatum prohibeat.

Vigesimo primo quaeritur, An ea consuetudo probanda sit, qua Religiosi habitant in Cellis, sibi à Superiore assignatis; cum tamen Regula praecipiat, ut omnibus sint Cellae communes? Respondeo, si reuera eiusmodi consuetudo proprietatem inducat, esse corruptelam, quoniam votum

paupertatis aliquatenus infringit, si verò minimè, corruptela non est. Tunc autem inducit proprietatem, quando Religiosus habitat in Cella Superioris nutu minimè reuocabili. Quando verò Religiosus Cella vitur nutu, & voluntate Superioris, tunc proprietatem, aut dominium Cellae non habet. Idem iuris est de libris, & de ceteris quibuslibet rebus Religioso ad usum assignatis. Si enim illis ita veatur, ut ad nutum Superioris reuocari queant, proprietatis penes illum non est; si autem non sint eiusmodi, utpotè, quae ipsi Superiori omnino celentur: tunc talis Religiosus sibi earum rerum proprietatem vindicare coëctur.

Caput XII.

De continentia, & celibatu Sacerdotum, & aliorum ministrorum Ecclesiae.

PRIMO quaeritur, An Sacerdotum coelibatus sit iuris Diuini, an Canonici? Dux sunt Catholicorum de hac controuersia sententiae; vna affirmat iuris esse Diuini; & proinde à Romano Pontifice potestatem Sacerdotibus fieri non posse, ut matrimonia contrahant. Ita Maior. in 4. dist. 24. q. 2. & d. 37. q. 1. immo quidam aiunt, Parisijs conuenisse Theologos ad hanc controuersiam dirimendam, sensisseque talem potestatem dari Sacerdotibus non posse. Sic etiam Chlidonaeus lib. de continentia Sacerdot. cap. 13. Torren. lib. 2. de dogmat. obseru. & alij quidam magni viri, qui contra nostri seculi haereticos decertarunt, idem ante hos omnes videtur sensisse Waldensis tom. 2. de Sacrament. cap. 128. & 129. Eorum argumentum est, quod ab Apostolorum temporibus tam Graecorum, quam Latinorum Ecclesia semper haecenus seruauit, ut Sacerdotes à nuptijs contrahendis penitus arcerentur, quamuis in Graecia, & reliquo toto Oriente viri coniugij vinculo ascripti ad Sacerdotium eligantur. At iuris Diuini videtur esse, quod tam diu est in Ecclesia seruatum. Si enim ius tantum Canonici esset, aliquando fuisset Ecclesiae auctoritate permissum, ut aliquis Sacerdos uxorem duceret, cum in tanta temporis diuturnitate verisimile non sit, iustam aliquam causam minimè accidisse eiusmodi facultatis concedendae. Accedit, quod longè altior sit, sublimior, & perfectior Sacerdotum status, & conditio, quam coniugum, cum illi sint diuersis ministerijs additi, hi verò rei vxoriae, & familiari tantum dediti, & destinati: at descensus è tam sublimi vitae statu ad inferiorem, videtur diuino iure prohibitus. Et idcirco Luc. 9. dixit Christus: Nemo militans manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei: at Sacerdos retro respicit, qui uxorem ducit. Item, Nemo militans Deo implicat se negocijs secularibus; &, qui sine vxore est, cogitat, quae sunt Dei. Accedit, quod i. Reg. 21. dicitur, nefas laicis fuisse, & ijs, qui non se à mulieribus continerant, panes propositionis edere; ergo multo minus caelestem diuinumque panem licet edere Sacerdotibus instar laicorum ad nuptias transeuntibus. Quid quod Leuiticis Sacerdotibus licitum non erat ministerij sui tempore ad suas uxores accedere: at Euangelici Sacerdotes quotidie in altari ministrant, & facris operantur: ergo perpetuò debent à nuptijs abstinere.

Nec